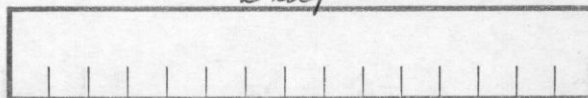

Gyűjtő neve: L. KAPITÁN ORSÓLYA
 GALLEVA
 Gyűjtés ideje: 1992.

TART.: Füzetek Somogy néprajzi alólé. kiállítás
ismertetése a múzeumi tájékoztatóba

2 lap

Földrajzi mutató: KAPOSVÁR
 Szakmutató: XXIX.

Múzeumi Tájékoztatóba

"Fejezetek Somogy néprajzából"

Az 1985-ben lebontott állandó kiállítás óta Kaposváron nem került sor a megye néprajzi értékeinek bemutatására. Ezt a hiányt szeretnénk pótolni ez év júliusában megnyíló néprajzi kiállításunkkal.

Somogy népének a XIX. századra kialakult etnikai arculatát nagymértékben meghatározták azok a gazdasági, társadalmi, demográfiai változások, melyek a török kiűzését követően a XVIII. században végbementek.

Az elnéptelenedett falvakba már a XVIII. század elejétől megindultak a betelepítések. Magyarok elsősorban a környező megyékből kerültek ide (Tolna, Baranya, Zala), horvátok és horvátországi magyarok is jöttek a drávántúli területekről, elsősorban Lakócsa, Babócsa környékére és a Nagyberék falvaiba (Tótszentpál, Buzsák, Táská). A németek nemcsak közvetlenül Németországból érkeztek, hanem a szomszédos megyékbe már korábban betelepítettek közül is. A XIX. század végi adatok szerint Somogy 308 helyiségéből 273 magyarok által lakott, 21-ben német, és 14-ben pedig horvát nemzetiiségű lakosság élt többségben.

Somogy népének megélhetését elsősorban a földművelés és az állattartás biztosította. Emellett jelentős szerepe volt bizonyos területeken a kiegészítő foglalkozásoknak (pl: gyűjtögetés, halászat, vadászat stb.).

A megye területének jelentős részét erdő borította, amely épületek, bútorok, használati eszközök alapanyagán kívül legelőterületet is biztosított mind az uradalmak, mind a jobbágyok állatai számára.

A terület népi kultúrájának továbbélését elősegítette a megye kisermérvű iparosodottsága, a városi fejlődés alacsony foka, az úthálózat rossz állapota, amely a kereskedelem viszonylag késői kibontakozását eredményezte.

A somogyi parasztság lakáskultúráját, életmódját, gazdálkodásának legjellemzőbb építményeit a Szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény mutatja be.

Jelen kiállításunk a századforduló óta folyamatosan gyarapodó néprajzi gyűjteményből a somogyi nép díszítőművészetének jellemző területeit mutatja be.

A kiállítás első egysége a népi társadalom sajátos rétegét képező pásztorok használati eszközeiből, ünnepi viseletéből, faragó művészetük legmivesebb darabjaiból ad válogatást, ismertette főként a pásztorok köréből kikerülő s velük szoros kapcsolatot tartó betyárokról szóló hagyományokat is.

A második teremben főként parasztok és pásztorok számára dolgozó ruhakészítő iparosok céhemlékeinek gyűjteményünkben lévő legszebb darabjai, a szűrszabó, szűcs és kékfestő mesterek munkái tekinthetők meg.

A megye több területén - különösen a zselici és belső-somogyi falvakban - kiemelkedő szerepe volt a vászonruházat készítésének és

használatának még a XX. század első felében is.

A harmadik teremben bemutatott népviseletek és textiliák a díszítőművészetben megmutatkozó táji - etnikai különbségeket jelenítik meg, az egyszerű kendervászonról a falusi specialisták által készített díszes kontyokig.

Az ünnepi viseletgyűttesek közül látható a: csurgónagymartoni, törökkoppányi, karádi, szennai, lakócsai és szuloki.

A negyedik teremben a halottas textiliákat és a gyászviselet színének változását érzékeltetjük. Ennek bemutatását indokolja, hogy a korábban országunkban sokfelé elterjedt fehér színű gyászu ruhát legtovább - még a XX. század elején is - a belső-somogyi és zselici lakosság őrizte meg.

Az ötödik teremben a néprajzi kiállításhoz kapcsolódóan olyan népi iparművészek alkotásainak adunk teret, akik a népi díszítőművészet elemeit használják fel és fogalmazzák újra.

Gáll Éva
néprajzos-múzeológus

L. Kapitány Orsolya
múzeológus